

Gespreksnotitie

□

Onderwerp
Evaluatie politiewet

CONCEPT

Organisatieonderdeel
Oost-Nederland
Eenheidsstaf
Bestuursondersteuning

Behandeld door
Leonie Hamming

Functie
Beleidsadviseur eenheidsleiding

Telefoon
06-51846463

E-mail
leonie.hamming@politie.nl

Ons kenmerk

Uw kenmerk

In afschrift aan

Datum
30 november 2017

Bijlage(n)
0

Pagina
1

Op 1 januari 2013 trad de Politiewet 2012 in werking. Deze moet op grond van diezelfde wet vijf jaar na inwerkingtreding worden geëvalueerd op de doeltreffendheid en de effecten in de praktijk. Het betreft de evaluatie van een wet, een majeure reorganisatie van een groot overheidsorgaan en een institutionele hervorming van het hele politiebestedel. De voorzitter en de leden van de evaluatiecommissie hebben in de afgelopen vier jaar diverse gesprekken gevoerd en werkbezoeken afgelegd aan alle eenheden van de nationale politie. Tijdens die werkbezoeken is met politiemensen en met de gezagsdragers van de politie gesproken over hun ervaringen met het nieuwe politiebestedel.

Door middel van deze gespreksnotitie wil de eenheidsleiding van Oost-Nederland zowel extern als intern het gesprek voeren over de bevindingen van de evaluatiecommissie. Hiertoe zijn in deze notitie vragen en een stelling opgenomen.

Doorontwikkelen en verbeteren

Volgens de Commissie Evaluatie Politiewet 2012 moet de wet op enkele onderdelen worden aangepast om een betere balans te krijgen tussen politiek, gezag en politieorganisatie. Het gaat om verbetering van het onderscheid in rollen van de minister van Justitie en Veiligheid als eigenaar, opdrachtgever en —nemer en toezichhouder van de nationale politie. De korpschef moet daarbij meer ruimte krijgen om de organisatie effectiever aan te sturen. Ook moet er aandacht zijn voor een meer decentrale invulling van het werk, met meer lokale regelruimte. Het is daarnaast belangrijk dat de politie betere kennis krijgt over de effecten van haar inzet. Een monitoring en evaluatie-eenheid op het hoogste niveau moet daar inzicht in gaan brengen.

De evaluatiecommissie geeft aan dat de vorming van de nationale politie onmiskenbaar voordelen kent. Er kan bijvoorbeeld sneller worden opgeschaald, bijstand worden verleend en er wordt beter samengewerkt. De commissie ziet dat de publieke waardering voor de politie in de afgelopen periode niet is gedaald. Maar er zijn volgens de commissie aanpassingen nodig om te zorgen dat de nationale politie de slagvaardige en doelmatige organisatie wordt die de wet beoogt. Eigenlijk niemand wil meer terug naar de situatie van voor de wet. Het is zaak dat minister, burgemeesters, OM en politiekorps, na de moeizame start en met de punten van verbetering die zichtbaar worden, het stelsel verder doorontwikkelen en verbeteren om zo samen te werken aan een duurzaam politiebestedel. Daarbij zouden ook de vakbonden nauw betrokken moeten worden.

Conclusies

Naast de evidente voordelen concludeert de commissie dat het nieuwe stelsel niet heeft geleid tot een vermindering van de bestuurlijke drukte. De indeling van eenheden, districten en de grootte van de basisteams moet nog eens goed tegen het licht worden gehouden. De positie van burgemeester van kleinere gemeenten en gemeenteraden is niet beter geworden in het nieuwe stelsel.

Vraag:

Hoe is op dit gebied uw ervaring in de praktijk van Oost-Nederland en zijn er illustratieve praktijkvoorbeelden te geven?

De bedrijfsvoering van de nationale politie is nog niet op orde. Het totale budget van de politie is gestegen met 6%. Het niet-operationele personeel is met 19% teruggebracht. De commissie kan niet zeggen of de bezuiniging van 230 miljoen is gehaald.

Aanbevelingen

De Commissie Evaluatie Politiewet 2012 doet de volgende aanbevelingen:

Aan de minister:

1. Ontvlecht de rollen van eigenaar, opdrachtgever/-nemer en toezichthouder van de minister;
2. Geef de korpschef meer ruimte om beleids- en beheersmatig sturing te geven aan de politieorganisatie; specificeer de ministeriele aanwijzingsbevoegdheid.
3. Handhaaf het Landelijk Overleg Veiligheid en Politie (LOVP) maar benoem een onafhankelijk voorzitter en zorg voor een eigenstandige positie voor de korpschef;
4. Stippel in overleg met korpschef en bonden een routekaart uit voor de overdracht aan de korpschef van de bevoegdheid tot het voeren van caooverleg;
5. Ontwerp een effectiever en efficiënter toezichtsregime met een robuust auditcomité;
6. Voorkom dat er sluipenderwijs een nieuwe lokale politielaaag ontstaat. De politie heeft een regierol te nemen in het organiseren van veiligheidszorg tussen politie, lokale toezichthouders, handhavers/bijzondere opsporingsambtenaren en particuliere beveiligers.

Aan de korpsleiding:

7. Licht de (territoriale) structuren van het politiekorps door met oog op eventuele aanpassingen;
8. Schep ruimte voor flexibiliteit en maatwerk binnen de nationale kaders;
9. Richt in en positioneer een monitoring en evaluatie-eenheid op het hoogste niveau.

Aan alle bij het politiebestedel betrokken partijen:

10. Maak van de nationale politie in de komende jaren ook echt een "nationale" institutie;
11. Articuleer en accepteer gedeelde basisprincipes voor sturing en ontwikkeling en breng daarbij centraal - decentraal in evenwicht. Er moeten beleids- en beheerskaders komen die voldoende ruimte geven voor lokaal en regionaal maatwerk;
12. Voer over vijf jaar weer een systeemevaluatie uit. Deze evaluatie vond plaats terwijl de wet nog volop in ontwikkeling was. De commissie kan daarom geen definitieve conclusies trekken maar zegt iets over de voortgang van de invoering van de wet. De aanbevelingen van de commissie zijn daarmee een richtsnoer voor verdere ontwikkeling van het nieuwe politiebestedel. Een strategische evaluatie over vijf jaar kan vervolgens meer definitieve conclusies trekken over de doeltreffendheid en de effecten van de wet in de praktijk.

Onderwerp
Evaluatie politiewet

Datum
30 november 2017

Pagina
3 van 5

Reactie korpsleiding

Volgens korpschef Akerboom maken de conclusies van de Commissie Kijken duidelijk dat de vorming van één politie fors is onderschat. Het rapport bevat volgens hem echter ook een enorm compliment voor de grote loyaliteit van de politiemensen op straat en de mensen die hen ondersteunen. Akerboom beschouwt het rapport als een leidraad voor de doorontwikkeling van de politie. Hij benadrukt dat de grote ambities schuurden met de praktijk. Zo verkeerden de medewerkers in grote onzekerheid over hun plek en het anders gaan organiseren van het werk, leidinggevenden moesten met minimale ondersteuning problemen oplossen en tegelijkertijd werd de ruimte om zelf over zaken te beslissen volgens Akerboom ingeperkt. In die roerige periode is de waardering van de burger voor de politie nagenoeg gelijk gebleven. De Commissie Kijken schrijft dit voor een groot deel op het conto van de grote loyaliteit van politiemensen en hun vermogen zich aan te passen. Volgens de Commissie is er nog een lange weg te gaan om alle ambities van de politiewet te realiseren. Volgens Akerboom hebben teams hiervoor meer regelruimte nodig, omdat landelijke standaarden soms niet in een wijk volstaan en maatwerk nodig is. Nieuwe kaders, protocollen en werkinstructies zijn noodzakelijk om een betrouwbare partner te zijn, om eenduidig te werken en verantwoording af te kunnen leggen maar mogen niet beknellend werken.

De commissie bepleit een sterkere positie van de korpschef maar Akerboom beschouwt dit niet als een doel op zich. Hij wil vooral dat de politie goed kan inspelen op lokale veiligheidsproblemen. Zij moet daarover in gesprek met het lokaal gezag en vervolgens wel de bevoegdheden en middelen hebben om snel en flexibel te kunnen handelen. In de operatie, maar ook op het gebied van bedrijfsvoering.

Aan welke concrete bevoegdheden en middelen is behoefte om adequaat te kunnen inspelen op lokale veiligheidsbehoeften?

Akerboom sluit aan bij de genoemde voordelen in het rapport: van snellere en eenvoudigere opschaling en inkoopvoordelen tot betere informatiedeling en praktische zaken als de introductie van een nieuw uniform. Volgens Akerboom was het vorige bestel versnipperd en voor een deel letterlijk failliet: de gewenste veranderingen konden niet worden gerealiseerd. Eén politie is beter en sneller in staat in te spelen op de eisen die de veranderende samenleving vraagt van het politiewerk en op de toegankelijkheid die burgers verwachten.

Oost-Nederland

De eenheid Oost-Nederland herkent de conclusies van de evaluatiecommissie, die ook duidelijk maken dat de vorming van één politie fors is onderschat. De opvatting van de commissie dat de politie zich verder moet kunnen doorontwikkelen en verbeteren wordt door de eenheid gesteund en zij vraagt hiervoor voldoende ruimte. De politieleiding is tevreden over de constatering van de evaluatiecommissie dat de invoering van de nationale politie heeft geleid tot een snellere en eenvoudigere opschaling. Het managementteam van de eenheid Oost-Nederland is trots op het compliment voor de grote loyaliteit van de politiemensen op straat en de mensen die hen ondersteunen.

De eenheid wijst op twee onderwerpen die niet aan de orde komen in de evaluatie maar die wel aandacht verdienen. Het eerste onderwerp is de (gevoelsmatige) mismatch tussen capaciteit en werkaanbod. Ook de terugloop van de personele sterkte bij de politie Oost-Nederland is op termijn 'zorgelijk'. Daarom moeten scherpe keuzes worden gemaakt.

Onderwerp
Evaluatie politiewet

Datum
30 november 2017

Pagina
4 van 5

Stelling

In de huidige praktijk is het maken van keuzes over het werkaanbod van de politie én de consequenties van die keuzes in voldoende mate onderwerp van gesprek in de lokale driehoek.

Commissie Rinnooy Kan (2015)

Twee jaar geleden is de eenheid Oost-Nederland in het bijzonder onderwerp geweest van onderzoek naar de evaluatie van de Politiewet, aangezien Oost-Nederland de grootste eenheid van de nationale politie is, zowel gemeten naar het geografisch gebied als naar het aantal inwoners. De vraag was aan de orde of Oost-Nederland een zodanig groot gebied omvat dat de werkbaarheid en effectiviteit van deze politie-eenheid in het geding zouden kunnen komen. Daarvan is niet gebleken. Uit zowel kwantitatieve als uit kwalitatieve gegevens blijkt dat de omvang van Oost-Nederland geen negatieve invloed heeft op de burgers tevredenheid en de veiligheidsbeleving.